

ligt, naar man saaledes iflæng bruger Ordet Kirken, egentlig at vide, hvad dermed menes. Naar vi tale om Kirken, saa mener jeg dermed Folketirken, og jeg betragter den som det Huus, hvori det danske Folk skal finde aandeligt Huusly og aandelig Nøgt og Pleie; men for at dette kan skee, maa Folketirken være saaledes indrettet, at den største Part af det danske Folk virkelig kan finde, hvad den søger derinde. Den ærede Minister udtalte forleden, idet han henviste til Grundloven, at Folketirken er det evangelisk-lutheriske Samsund. Det er nu vistnok ganske sandt, at dette staaer i Grundloven, men naar man ikke sætter Diet alene paa Papiret, men paa de virkelige Tilstande, saa forekommer det mig, at man maa sige: Enten er „evangelisk-lutherisk“ en Benævnelse, der saa at sige kan passe paa, hvad det skal være, eller ogsaa er Folketirken i sin Heelhed ikke evangelisk-lutherisk. Den ærede Minister har jo selv nylig sat sit Navn under en Anordning, som under visse Betingelser giver Beboerne af et Sogn Ret til at benytte deres Sognkirke, naar de betjene sig af Udensognspræster. Blandt disse Betingelser er den, at vedkommende Præst ikke maa misbruge den ham givne Tilladelse til at udbrede Uvillie og Brede imod Anderledesstænkende i Sognet, men ved dette Ord: „Anderledesstænkende“ kan man ikke have tænkt paa de udenfor Folketirken staaende Sekter eller Partier, thi det vil man vel ikke paalægge Præsten, at han ikke maatte ivre imod ligefremme Bidsfarelsere; man maa altsaa have tænkt paa Beboere i Sognet, som høre til Folketirken, og jeg mener, at der derved er givet et Bidrag til at vise, i hvor ganske forskjellige Meninger dette Ord „Folketirke“ tages. Jeg tør maaskee med den ærede Formands Tilladelse oplæse et Par Linier af en Ytring, som en høitaget Professor ved Kjøbenhavns Universitet har fremsat i det andet Thing om Folketirken. Han udtaler sig saaledes: „Kirken er endnu som før en stridende Kirke, og det er ikke blot de forskjellige Sekter, som stride imod hverandre, men der er forskellige Partier indenfor Kirken, der staae ligesaa skarpt overfor hinanden som de forskjellige Sekter. Nu lærer Kirkehistorien, hvor ofte Prædikstolene ere blevne benyttede i den kirkelige

Partiaands Tjeneste, til indbyrdes Banlysning og Forkjættelse. Sligt kan nu engang ikke forebygges, og saadanne Partistridigheder have ogsaa haft deres Gode. Hvad der er talt og handlet i meget ukristelig Aand, kan under en høiere Styrelse ledes til aandeligt Gode. Men noget Andet er det at aabne Kirkerne, saa at de samme Prædikstole skulle staae aabne for de forskjellige Aander, der kunde arbejde i modsat Retning.“ Det er vistnok en sand Skilbring, der her er givet af Folketirken, og jeg beklager ingenlunde, at det er saaledes. Jeg beklager ikke, at Folketirken, skjøndt det maaskee paa en Maade kan siges at være imod Loven, har faaet en saadan Frihed, at temmelig forskjellige Ansuelser kunne finde Rum derinde, thi, som jeg allerede har bemærket, den eneste Folketirke, som jeg synes, det danske Folk kan være tjent med, er den, hvori den store Deel af Befolkningen kan finde Huusly; men naar dette er saaledes, saa er det rigtigt nok mit Ønske og mit Haab, at Kirken vil vedkjende sig det, og at man derfor i Sandhedens Interesse vil arbejde hen til, at Præsterne ikke, som nu er Tilfældet, bindes ved en Ed paa aldeles ufravigelige konfessionelle Bestemmelser, som de med al deres Forskjellighed ikke Allesammen kunne opfylde. Naar jeg nu maa ansee det for ønskeligt, at der bliver en saa stor aandelig Frihed i Folketirken, som det vel er muligt, saa er jeg meget bange for, at vi skulle faae disse kirkelige Raad, som man kalder Kirkeraad, Menighedsraad osv., fordi jeg troer, at de paa ingen Maade ville blive mere aandelige end Sogneforstandersfaberne eller Rigsdagen, men at de ville faae et vist aandeligt og kirkeligt Skin, som altid vil friste til Overgreb og til at nægte Folketirken den Frihed, som jeg ikke troer, den kan undvære. Jeg har i denne Henseende nogen Erfaring; det blev jo ved et Cirkulaire, jeg troer af September 1856, tilladt at oprette Menighedsraad, og der blev da ogsaa oprettet et saadant Raad, hvori jeg blev anmodet om at indtræde. Jeg maa tilstaae, det var den mest dødsbødte Indretning, jeg har været i, thi Menighedsraadet holdt et Møde, førend det havde faaet Vistoppens Approbation, og hvori det utrykkeligt blev os tilkjendegivet, at vi ikke kunde tage Beslutning